

TorenTuin

Eén ingeving, vereende krachten en vele kopjes koffie. Resultaat: de opening van de Bommelse TorenTuin. Een rondleiding op laarzen.

TEXST: STERRE VAN DER HEE FOTOS: RIJK IN BEELD EN CARIEN VAN BOXTEL

An de stevige bruine schoenen van Arie van Es (54) kleeft modder. Zijn bril is bespat met kleine regendruppeltjes. Het lijkt hem niet te deren. Integendeel; vanaf het schelpenpad wijst hij vrolijk naar de kerstroos. "Kijk", lacht hij, "dit is zo bijzonder. Die plant is daar zomaar door iemand neergezet. Niemand weet door wie. Zo gaat dat hier." Arie is één van de tientallen vrijwilligers die samen de TorenTuin in Zaltbommel hebben gerealiseerd; een tuin, speelplaats en ontmoetingsplek in één. Kinderen spelen op het versgemaaid voetbalveldje en moeders wieden of plukken kruiden. Wie scherven in de grond vindt – op het terrein hebben eerder huizen gestaan – kan deze tentoonstellen in een vergrendeld schuurtje dat als museum is ingericht. En dat alles gebeurt onder het waakzame oog van de Sint-Maartenskerk. Buurtbewoners weten de tuin aan de Vogelenzang goed te vinden, aldus oprichter en bestuurslid Carien van Boxtel (48). Gekleed in een lange zwarte winterjas en op hoge laarzen springt ze van haar fiets. Het zijn drukke tijden; naast haar werk als tuin- en landschap-ontwerper is Carien wekelijks ruim 20 uur in touw voor de TorenTuin. Vanmorgen plantte ze met bestuurslid Pink Docters van Leeuwen (62) nog duizend tulpenbollen.

In maart 2012 begon Carien voorzichtig met de plannen. Ze wilde iets doen met het braakliggende terrein waarop de gemeente later huizen zou bouwen. En dus belde ze aan bij omwonenden. Het idee voor een tijdelijke, gezamenlijke buurttuin was geboren. Samen bedachten ze een ontwerpplan en ruim drie maanden later was de opening een feit. "Er kon een hoop misgaan; hondenpoep, vandalisme, stelen van de oogst. Gelukkig gebeuren die dingen niet." Enthousiast leggen Carien en Arie uit hoe de tuin is ingedeeld. Pink heeft zich inmiddels ook bij het duo gevoegd en zet haar

capuchon op tegen de zachte miezerregen. "Er zijn kruisende schelpenpaden die de tuin in vlakken verdeeld. Elk gebied heeft een andere functie. Hier", ze wijst naar een groen vierkant grasveld aan de rechterkant van het schelpenpad, "kunnen kinderen voetballen. Het stuk wordt onderhouden en gemaaid door een heel fanatieke jongen uit de buurt." Bij het grasveld staat ook een bankje. Het is één van de vele zitplekken in de TorenTuin. Carien: "Bijna alles wat hier in de tuin staat, hebben we gekregen of zelf geregeld. Er zijn veel enthousiastelingen die een steentje bij willen dragen en bloembollen, plantjes of zaden meebrengen en zo iets aan de tuin toevoegen. We zijn enorm gedreven." Arie is intussen al enkele meters doorgelopen. Vlakbij een vogelverschrikker woelt hij in de aarde van

ICOONPROJECT

De TorenTuin is in 2014 door Groen Dichterbij uitgeroepen tot icoonproject van Gelderland. Groen Dichterbij ondersteunt en versterkt de groeiende beweging van mensen die samen aan de slag gaan met de aanleg van groenvoorzieningen in hun leefomgeving. Ieder jaar selecteren ze een bijzonder project als stimulant en inspiratie voor anderen.

"Omdat hier veel verschillende mensen komen, zien we ook de meest vreemde groenten."

**“Iedereen is welkom; de
tuin verbindt. Doe-het-
zelve, maar dan
samen.”**

de moes-, pluk- en bloementuin aan de linkerkant van het schelpenpad. Als hij opstaat, houdt hij een drietal paarse, witte en gele bloemen in zijn hand. “Daar stond het in juli helemaal vol mee”, roept hij. Maar de buurt oogst ook volop groente, fruit en kruiden. Afgelopen zomer gebruikten bewoners de gezamenlijke aardappeloogst om chips te maken. Pink: “Een buurman kwam aanzetten met de frituurpan, een ander weer met verlengsnoeren. Zo werd de chips even later in schaaltes door de tuin rondgedeeld, zo leuk!” Arie: “Omdat hier veel verschillende mensen komen, zien we ook de meest vreemde groenten. “Laatst had Carien dieppáarse sperziebonen geplant. Kinderen noemen ze ‘heksenboontjes.’ Maar daar blijft het niet bij. Tegenover de tuin steekt een waterpomp uit de grond, waarvan de voet met mozaïekstukken versierd is. Verderop staan kruiden. Pink: “Gekregen van een kweker. Hij gaf ons ook meteen aardbeienplanten. En fanatieke fröbelaars bouwden insectenhuizen. Gesprekken met theatergezelschappen, scholen en yogaclubs zijn in volle gang. Ook een imker gaat binnenkort aan de slag. Fruitliefhebbers konden hun eigen boom op het terrein ‘adoptereren’ om ‘s zomers gegarandeerd te zijn van verse vruchten. “Dit is eigenlijk mijn ideaal,” zegt Carien enthousiast. “Mensen ontmoeten elkaar op een laagdrempelige manier. Sommigen hadden nog nooit vuile vingers gehad.” Pink vult aan: “Iedereen is welkom; de tuin verbindt. Doe-het-zelve, maar dan samen.” Carien: “Iedereen is de baas en iedereen kan zelf bepalen hoe de openbare ruimte eruit ziet. Die bestaat uit méér dan stoeptegels of ingezaaid gras alleen. Er is één kanttekening: het terrein is nog steeds bestemd voor huizen. Echter, de buurt laat zich niet uit het veld slaan. “Als het moet, verhuizen we een deel van de tuin”, zegt Pink. “We weten niet of dit over 5 jaar nog bestaat.” Carien: “Dat maakt daadkrachtig. Niet bakkeleien, maar samen aan de slag!”